

Plátcí zdravotního pojištění, finanční zdroje

Zdravotní pojišťovna si nárokuje za každého pojištěnce paušální měsíční poplatek – zdravotní pojištění. Z vlastních prostředků jsou povinni platit zaměstnanci (doplácí zaměstnavatel), podnikatelé (OSVČ) a osoby bez zdanitelných příjmů. Za některé skupiny obyvatel platí pojistné stát. Jedná se o děti, studenty do 26 let, starobní důchodce a osoby s nárokem na sociální dávky.

Plátce zdravotního pojištění rozdělujeme do několika skupin:

- zaměstnanci;
- zaměstnavatelé;
- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ);
- osoby bez zdanitelných příjmů;
- stát.

Stanovení výše pojistného dle zákona o pojistném na zdravotní pojištění

Zákon o pojistném na zdravotní pojištění upravuje výši pojistného, penále, evidenci plátců pojistného a vedení zvláštního účtu všeobecného zdravotního pojištění. Výše pojistného se vypočítává z **vyměřovacího základu**.

Zaměstnanci a zaměstnavatelé

- Pojistné je **13,5 %** z vyměřovacího základu;
- vyměřovacím základem je hrubá mzda (v r. 2008 zaveden strop příjmu pro odvod zdravotního a sociálního pojištění 86 240 Kč měsíčně);
- z toho platí zaměstnanci: **4,5 %**, zaměstnavatelé doplácí **9 %** (ze všech příjmů až do stanoveného stropu).

Vyměřovací základ a výše pojistného OSVČ

- Osoby samostatně výdělečně činné platí **13,5 %** vyměřovacího základu;
- platba probíhá zálohově;
- byl stanoven minimální a maximální vyměřovací základ, ze kterého lze pojistné vypočítávat;
- minimální měsíční vyměřovací základ od 1. ledna 2008 činí 10 780 Kč a minimální záloha na pojistné 1 456 Kč;
- nyní (r. 2014) je minimální vyměřovací základ stanoven jako dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy.
- maximální vyměřovací základ: pozastavena účinnost pro rozhodná období let 2013–2015 (novelizace zákona č. 500/2012 Sb.). Dříve byl maximální vyměřovací základ 1 034 880 Kč ročně.

Vyměřovací základ a výše pojistného u pojištěnců, za které platí pojistné stát

- Stát je plátcem pojištění za tyto osoby:
 - nezaopatřené děti (např. soustavná příprava na budoucí povolání);
 - poživatelé důchodů (starobní, invalidní);
 - ženy na mateřské a rodičovské dovolené a osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství;
 - příjemci rodičovského příspěvku;
 - uchazeči o zaměstnání (evidovaní na úřadu práce);
 - osoby pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi;
 - osoby, které jsou závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost);
 - osoby ve výkonu zabezpečovací detence nebo vazby nebo osoby ve výkonu trestu odnětí svobody;
 - mladiství, umístění ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy;
 - osoby celodenně osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku;
 - žadatelé o udělení azylu.
- Vyměřovací základ za státní pojištěnce je **25 %** z průměrné mzdy v národním hospodářství 2 roky dozadu;
- Od 1.7.2014 platí stát za státního pojištěnce **845 Kč**.

Vyměřovací základ a výše pojistného u pojištěnců bez zdanitelných příjmů

Za osobu bez zdanitelných příjmů je považován z hlediska zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění pojištěnec s trvalým pobytem v ČR, za kterého není po celý kalendářní měsíc plátcem pojistného ani zaměstnavatel, ani stát, ani pojištěnec sám není plátcem pojistného jako OSVČ.^[1] K OBZP se řadí:

- ženy v domácnosti (za podmínky, že nepečují celodenně osobně a řádně o dítě do 7 let nebo o dvě děti do 15 let, nepobírají žádný důchod z českého důchodového zabezpečení, ani nejsou v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání);
- studenti, kteří studují na škole, která nebyla Ministerstvem školství označena jako soustavná příprava na budoucí povolání (některé jazykové školy, většina škol v cizině atd.), případně studenti starší 26 let;
- zaměstnanec pracující jen na dohody o provedení práce;

- pojištěnci, kteří mají jen takové příjmy, které nepodléhají dani z příjmů;
- nezaměstnaní, kteří nejsou v evidenci úřadu práce;
- studenti, kteří po ukončení školy nenastoupí ihned po prázdninách do zaměstnání nebo nezačnou podnikat.

Vyměřovacím základem za osoby bez zdanitelných příjmů je minimální mzda (v r. 2008: 8000 Kč). Osoby bez zdanitelných příjmů platí měsíčně pojistné ve výši 13,5 % vyměřovacího základu, tj. **1148 Kč** měsíčně (navýšeno od srpna 2013 z původních 1080kč kvůli zvýšení minimální mzdy na 8500 Kč).

Postih pro osoby neplatící zdravotní pojištění

- Penále u neplatců: 0,05 % dlužné částky za každý den prodlení;
- nedoplatek pojistného nelze prominout;
- prominout lze pouze penále na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona – není v kompetenci zdravotní pojišťovny, rozhoduje Dozorčí orgán.

Odkazy

Související články

- Veřejné zdravotnictví, definice, vymezení, základní charakteristika oboru
- Základní principy fungování zdravotnictví v ČR
- Současné trendy ve vývoji zdravotnických systémů, společné problémy

Reference

1. Oficiální internetové stránky Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, [1] (<http://archiv.vzp.cz/www.vzp.cz/cms/internet/cz/Platci/OBZP/index.html>)

Použitá literatura

- Přednáška „Základní principy českého zdravotnictví“, PhDr. Helena Hnilicová, Ph.D., Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze.